



# Het verhaal van de Strabrechtse Heide

## Het landelijk gebied in en rondom de Strabrechtse Heide gaat veranderen

Het landelijk gebied in en rondom de Strabrechtse Heide gaat de komende jaren flink veranderen. Samen met betrokkenen brengen we bodem, water en lucht in het gebied op orde. Dat is van belang voor de natuur, het landschap, de landbouw en de gezondheid van de mensen in het gebied.

## Het ontstaan van de heide, vennen en omliggende dorpen

De Strabrechtse Heide was vroeger een bebost gebied, vol met bomen en struiken. Later lieten de boeren uit de omgeving er hun vee grazen, de adel gebruikte het als jachtgebied en mensen uit de omgeving hakten de bomen voor brandhout of bezems. Zo verdwenen de bossen en ontstond de heide met stuifzanden. Met het heideplagsel en de mest van het vee maakten boeren hun gronden aan de randen van omliggende dorpen vruchtbaar. Deze zogenoemde 'enkeerdgronden' zijn typerend voor het oude landbouwsysteem dat het landschap hier al sinds de middeleeuwen bepaalt.

In de loop van de jaren werden de stuifzanden door de wind weggeblazen. Op de lemige ondergronden ontstonden zo de vennen in het gebied. Het Beuven bijvoorbeeld, is het grootste heideven van Nederland en heeft een unieke status in West-Europa. Dat komt door de leefomstandigheden in het ven, waardoor er bijzondere planten en dieren leven.

## Natte en droge gronden in en om Strabrechtse Heide

Als je goed kijkt is de Strabrechtse Heide niet zo plat: er zijn hoogteverschillen. Die bepalen hoe nat of droog delen van het gebied zijn. Er stromen verschillende beken in het gebied zoals de Sterkselsche Aa, de Kleine Dommel en de Peelrijt. Via deze beken en laaggelegen beekdalen wordt water uit het gebied afgevoerd. Omdat de Strabrechtse Heide relatief hoog ligt ten opzichte van de omgeving, komt het water uit de beken niet in de gronden en vennen terecht. Dit natuurgebied is echter wel afhankelijk van (hoge) grondwaterstanden.

## Een grote hoeveelheid en diversiteit aan landbouw

Veel gronden rondom de Strabrechtse Heide zijn vroeger geschikt gemaakt voor de landbouw. Bomen werden gekapt en gronden zijn droger of juist natter gemaakt. Dit noemen we 'ontginnen'. Bij de oude ontginningen van meer dan 100 jaar geleden zie je kleinere kavels en boerenbedrijven, zoals in Lierop. In de buurt van Someren-Heide vind je juist grotere percelen en intensievere landbouw. Dit zijn jonge ontginningen van minder dan 100 jaar geleden.

Water is belangrijk voor de agrariërs om gewassen te kunnen telen. Maar te veel water kan voor overlast zorgen. In het gebied zijn veel soorten agrarische bedrijven te vinden zoals melkveebedrijven, intensieve veehouderijen, tuinbouw, akkerbouw en paardenhouderijen. De melkveehouders zitten van oudsher met hun graslanden op de vochtige, voedselrijke gronden. Zoals in beekdalen en oude vennen. De akkerbouwers bevinden zich juist op de hogere en vruchtbare gronden grenzend aan de heide en rond de dorpen. Intensieve veehouders vind je op de droge zandkoppen bij Leende, Sterksel en Someren-Eind.



## Een geliefd gebied om te recreëren

De Strabrechtse Heide is niet alleen een geliefd gebied onder natuurliefhebbers of agrariërs. Het nodigt ook veel recreanten uit om van de natuur te genieten. Recreëren kan in het hele gebied. De vele wandelroutes en fietspaden maken het gemakkelijk om te genieten van al het moois dat de Strabrechtse Heide en haar omgeving te bieden heeft. De laatste jaren trekt het gebied steeds meer bezoekers.

## Maar het natuurgebied staat ook onder druk

Uit onderzoek is gebleken dat de natuur op de Strabrechtse Heide nog niet op orde is. Dit heeft een aantal oorzaken:

- De heide verdroogt en vennen komen eerder en vaker droog te staan.
- Slechte waterkwaliteit en stikstof vormen een bedreiging voor zeldzame planten- en diersoorten.
- Het grote aantal recreanten zorgt voor te weinig rustplekken en verstoring voor de dieren.

We willen ervoor zorgen dat de Strabrechtse Heide en haar omgeving ook in de toekomst een gebied is waar mensen gezond en veilig kunnen wonen, werken en leven. Om dit mogelijk te maken moeten we maatregelen nemen.

## Daarom geven we samen het gebied vorm

Provincie, gemeenten, waterschappen, natuurorganisaties, de agrarische sector en andere betrokkenen werken hiervoor met elkaar aan een samenhangende, gebiedsgerichte aanpak. Samen met bewoners, bedrijven en andere betrokkenen in en om de Strabrechtse Heide zoeken we mogelijkheden om het ruimtegebruik slim te combineren en in balans te krijgen met water, bodem en lucht. Dit doen we op verschillende manieren.

### Water vasthouden

Door hogere grondwaterstanden is er meer water beschikbaar voor de heide en de vennen. Met name rondom de beken zullen de gronden natter worden. En om het water schoon te houden, komt er meer natuur. Agrarische bedrijven hoeven daardoor minder te beregenen maar kunnen straks ook niet meer overal alles telen. Daarom willen we helpen bij het komen tot de juiste teelt op de juiste plek. En stimuleren en ondersteunen we bedrijven die de stap naar een meer extensieve vorm willen maken.

### Extra natuur realiseren

De komende jaren worden de natuurgebieden uitgebreid en verbeterd. Een groter en sterker natuurgebied is beter bestand tegen invloeden van buitenaf. En door meer groen buiten deze gebieden, zorgen we ervoor dat dieren en planten zich beter kunnen verplaatsen.

### Aandacht voor de toenemende recreatie

De groei van de recreatie heeft meer verkeer, bezoekers en bebouwing in het gebied tot gevolg. We willen graag dat mensen van het gebied kunnen blijven genieten zonder dat het ten koste gaat van de kwaliteit van het gebied. Daarom willen we zo min mogelijk verstoring voor de natuur en de dieren.

## Stap voor stap naar een nieuwe balans

Het landelijk gebied is continu in beweging. Een visie voor het gebied is het vertrekpunt op weg naar een nieuwe balans in het grondgebruik. Gerichte maatregelen dragen bij aan water, landbouw en natuur in het gebied. Daarover blijven we graag in gesprek met de mensen en organisaties die zich betrokken voelen bij de Strabrechtse Heide en haar omgeving.

Meer informatie

